

**Gemeente
Rotterdam**

Onderwerp: Dierenwelzijn – Aanpak overlast
nijlganzen

Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
Website: www.rotterdam.nl

Cluster: Stadsbeheer
Portefeuille: Handhaving, Buitenruimte,
Mobiliteit
Portefeuillehouder: Pascal Lansink-
Bastemeijer

Van: G. Maters
Telefoon: 14 010
E-mail: bbo@rotterdam.nl

Uw kenmerk: 24bb001705
Ons kenmerk: M2403-4495 - 25bo003379

Datum: 19 februari 2025

Aan de commissie
Bouwen, Wonen en Buitenruimte

Beste commissieleden,

Tijdens de behandeling van de nota Dierenwelzijn (14 maart 2024) heb ik uw raad toegezegd in contact te treden met de provincie over de overlast van Nijlganzen. Dat gesprek met provincie Zuid-Holland heeft in december plaatsgevonden. Daarbij waren naast een beleidsadviseur ook de Faunabeheereenheid en de boswachterij van Rotterdam aanwezig. De aard en omvang van de overlast door Nijlganzen in stedelijk gebied zijn besproken, evenals de (on)mogelijkheden om de overlast te verminderen. Ik doe hier in deze brief verslag van.

Aard en omvang overlast Nijlganzen

De Nijlgans is officieel geen gans maar behoort tot de familie van Bergeenden, die van nature voorkomt in Noord-Afrika. Nijlganzen komen sinds midden jaren zestig van de vorige eeuw voor in de Nederlandse (stads)natuur. Het zijn afstammelingen van ontsnapte gehouden exemplaren en worden daardoor beschouwd als invasieve exoten. Door het grote broedsucces van deze soort is het aantal Nijlganzen eerst flink toegenomen. De laatste paar jaar zien we op provinciaal niveau een stabilisatie. Naar schatting leven er ca. 2000 Nijlganzen in de regio Rotterdam/Delfland maar het is niet bekend hoeveel er exact binnen de stadsgrenzen van Rotterdam voorkomen. Hotspots waar veel Nijlganzen voorkomen zijn met name het Zuiderpark, Prinsenlandpark, Polder Schieveen en Park 16-hoven.

Overlast

Nijlganzen veroorzaken overlast in de vorm van geluidsoverlast doordat ze in de vroege ochtend al veel geluid maken. Daarnaast dragen ze bij aan vervuiling van grasvelden, verharding en oppervlaktewater door ontlasting. Deze vormen van overlast vinden vooral plaats in het voorjaar en de zomer. Jaarlijks ontvangt de gemeente meerdere klachten over ganzenoverlast. Ook kunnen Nijlganzen een negatieve invloed hebben op inheemse soorten. Ze zijn erg territoriaal waardoor ze met name in het broedseizoen andere watervogels verjagen. Tot slot kunnen ze nestplaatsen innemen, die dan niet meer beschikbaar zijn voor inheemse soorten.

Regelgeving

Het Rijk heeft de bestrijding van invasieve exoten gedelegeerd aan de provincies. Dit gaat op basis van vrijwilligheid. Er bestaat geen plan van aanpak speciaal voor Nijlganzen. Het provinciale aanwijsbesluit exoten en verwilderde dieren vormt het beleidskader voor eventuele maatregelen. De Nijlgans mag jaarrond bestreden worden en mag worden verjaagd, gevangen en gedood. Dat wil overigens niet zeggen dat alle methoden altijd (op elke plek) toegestaan zijn of zinvol zijn. Voor de meer ingrijpende maatregelen zoals afschot zal er een ontheffing nodig zijn, waarbij het belang/de noodzaak van de maatregel goed onderbouwd moet worden. Vergunningen of ontheffingen worden verleend aan de Faunabeheereenheid (hierna FBE) door Omgevingsdienst Haaglanden. De gemeente is dan, als grondeigenaar, de gebruiker van de ontheffing. Daardoor zal een eventuele aanvraag altijd een coproductie zijn met de FBE. Er zijn nog geen andere gemeenten bekend in Zuid-Holland die actief aan populatiebeheer van Nijlganzen doen.

Interprovinciaal ganzenplan

Omdat ganzen zich niet aan provinciegrenzen houden, werken de faunabeheereenheden van Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland, Utrecht en Zeeland momenteel samen aan één interprovinciaal faunabeheerplan Ganzen 2025 – 2031. We volgen deze ontwikkeling.

Wat doen we al?

Nestbeheer

De boswachterij voert al jaren nestbeheer uit, met name gericht op de populatie Grauwe ganzen. Jaarlijks worden er ca. 3000 eieren behandeld met maisolie. Nestbeheer heeft echter weinig impact op het aantal Nijlganzen. Dat komt omdat Nijlganzen op hoge, zeer lastig bereikbare plekken broeden. De hoge voortplantingssnelheid en het grote broedsucces maken het onmogelijk om alleen met nestbeheer invloed uit te oefenen op de omvang van de populatie.

Voederverbod

Sinds 1 juli 2023 kent Rotterdam een stadsbreed voederverbod. Dit voederverbod is ingesteld om het voedselaanbod voor potentieel overlastgevende dieren zoals ratten,

duiven en ganzen te verminderen. We zien nog geen effect van het voederverbod op de populatie (Nijl)ganzen.

Voorlichting

Op onze website www.rotterdam.nl/ganzen informeren we Rotterdammers over ganzen in de stad. De belangrijkste boodschap is dat het verboden is om ganzen te voeren en om afstand te houden wanneer en jongen zijn. Voor medewerkers is er een interne toolbox gemaakt met achtergrondinformatie en communicatiemiddelen om naar behoefte te kunnen inzetten in een gebied.

Proef met drone

In het Zuiderpark is in 2024 een korte proef gedaan met een drone, met als doel het verjagen van ganzen. Dit was helaas maar heel kortdurend effectief; de ganzen waren niet echt onder de indruk. In 2025 wordt de proef zeer waarschijnlijk op een andere plek herhaald. Om met een drone te mogen vliegen moet de bestuurder in het bezit van een certificaat zijn en er zal altijd toestemming aan de luchtverkeersleiding moeten worden gevraagd i.v.m. de aanwezigheid van de luchthaven.

Proef met extensief maaien

In het Prinsenpark wordt binnenkort op een aantal plekken een strook bloemrijkkruidenmengsel aangelegd. Het is de bedoeling dat dit voedsel ganzen naar andere delen van het park lokt waardoor er minder overlast (vervuiling) op de paden wordt ervaren. Pas tegen de zomer zullen de eerste contouren zichtbaar worden. Een deel van het park zal nog maar 1 of 2 keer per jaar gemaaid worden, de rest van het park zal wel 10 keer per jaar gemaaid worden. Het duurt ca. 3 jaar voordat de effecten van dit nieuwe maairegime goed zichtbaar worden.

Extra reinigen

Een aantal verharde plekken waarvan bekend is dat ze snel vervuilen met ontlasting van ganzen wordt vaker gereinigd dan gemiddeld. Omdat ganzen erg veel ontlasting produceren, zijn deze plekken binnen enkele uren na de schoonmaakactie weer bevuild. Het ontbreekt aan reinigingscapaciteit om al deze plekken dagelijks te bezoeken.

Overige mogelijke maatregelen

Het provinciale beleid is voornamelijk gericht op schade en overlast in het buitengebied: landbouwschade, schade aan recreatiegebieden en vliegveiligheid. In buitengebieden wordt de Nijlgans redelijk intensief bejaagd. Dat ligt in een stedelijke omgeving minder voor de hand, maar deze optie komt hieronder wel aan bod, naast verjagen en vangen. Omdat de Nijlgans niet beschermd is mag er veel, maar er geldt desondanks wel een zorgplicht. Dat betekent dat er een goede reden moet zijn voor verjaging, vangen of doden.

Verjagen: mogelijk maar niet effectief

Verjagen van Nijlganzen is toegestaan zonder ontheffing. Hierboven werd al een proef met een drone genoemd. Er zijn echter nog andere verjagingsmethoden. Zo bestaan er (hand)lasers die vrij gebruikt mogen worden. Deze zijn echter niet zonder gevaar. Wanneer iemand hiermee in de ogen wordt geschoten, kan dit oogschade veroorzaken. De aanschafkosten van een handlaser bedragen ca. 500 euro. Het hanteren van deze lasers zal echter ook veel tijd vragen van boswachters/dierverzorgers, die dan niet voor

andere taken kunnen worden ingezet. Daarnaast zorgt verjagen voor een verplaatsing van het probleem en niet voor een verkleining van de populatie. Het verjagen met behulp van een laser kan voor sommige locaties mogelijk een hulpmiddel zijn, maar niet op grote schaal.

De provincie geeft aan dat het verjagen van ganzen ook mag door middel van honden. Ook dit blijkt telkens slechts een kortdurend effect te hebben, doordat ganzen slimme dieren zijn en al snel weer terugkeren.

Een andere methode betreft het plaatsen van stroomdraden op steigers in rustige periodes (weinig bezoekers). Ganzen die enkele keren in aanraking komen met een stroomdraad, komen niet meer terug naar die plek. In Rotterdam zijn er veel natuurvriendelijke oevers in plaats van rechte, harde oeverbeschoeiing. Daar is het plaatsen van draden niet mogelijk. Bovendien kan niet uitgesloten worden dat andere dieren zoals eenden en meerkoeten ook met de stroomdraden in aanraking komen.

Vangen: duur, complex en dierenleed

Nijlganzen zijn lastig te vangen omdat ze in de ruiperiode nog vliegvlug blijven (d.w.z. dat ze ondanks de rui nog kunnen vliegen omdat ze hun staartveren niet verliezen, in tegenstelling tot andere ganzensoorten). Het geschikte moment om Nijlganzen te vangen is wanneer er jongen zijn, omdat ze die zullen willen beschermen. Daarnaast zullen vangacties met vangkooien niet onopgemerkt blijven voor het publiek en dit kan leiden tot weerstand. Gevangen Nijlganzen kunnen niet elders uitgezet worden omdat het een invasieve exoot betreft. Dat betekent dat ze ter plekke of elders gedood moeten worden. Opties daarvoor zijn CO₂-gas of afschot. Het eerst vangen en daarna verplaatsen en doden zorgt voor veel stress. Afschot of vergassing van gevangen ganzen op een publieke locatie acht ik daarnaast ook voor het publiek niet wenselijk. Tot slot kosten vangacties veel manuren, terwijl de aantallen die gevangen zullen worden niet substantieel genoeg zijn om de overlast aanzienlijk te verminderen. Omdat een gevangen Nijlgans gedood moet worden, heeft vangen vanuit dierenwelzijn geen meerwaarde boven afschot.

Anticonceptie: praktisch onhaalbaar

In theorie kan anticonceptie effectief zijn op de lange termijn, mits goed toegepast. De uitvoering van deze maatregel zou via voer of injecties zijn. Grote uitdagingen hierbij zijn dat continue monitoring en herhaalde toepassing nodig is, wat inzet en kosten verhoogt. Ook bestaat het risico dat andere vogels of zoogdieren ook van het voer eten, wat onbedoelde effecten kan hebben. Dat nadeel hebben injecties niet maar dat vereist het jaarlijks vangen en behandelen van een groot deel van de populatie. Dat is met de huidige bemensing en middelen niet realistisch. Deze methode wordt nog nergens ingezet in Nederland.

Afschot: duur, niet duurzaam en dierenleed

Tot slot wil ik deze optie benoemen. Bejaging ligt lastig in stedelijk gebied maar is niet onmogelijk. Een ontheffing van de omgevingsdienst is uiteraard noodzakelijk. Daaraan moet dan een goed onderbouwd plan ten grondslag liggen, dat in afstemming met de FBE moet worden opgesteld.

Afschot door middel van een modern luchtdrukgeweer brengt weinig risico voor de omgeving met zich mee en geeft ook weinig geluid. Maar ook dit is een drastische maatregel en hiervoor dient er voldoende maatschappelijk en politiek draagvlak te zijn. Voor het publiek kan dit een ingrijpende maatregel zijn. Een eenmalige actie zal niet

volstaan, er zal met enige regelmaat in de populatie ingegrepen moeten worden. De lege plekken worden namelijk al snel weer ingenomen door andere ganzen uit de stad of de provincie. Regelmatige afschot betekent ook wat voor de benodigde capaciteit en financiën (hoeveel precies moet nog berekend worden). Er is volgens de provincie in Zuid-Holland overigens nog geen andere gemeente die gekozen heeft voor afschot van Nijlganzen.

Samengevat

Maatregel	Impact op populatie	Inzet	Kosten	Dierenwelzijn	Opmerking
Nestbeheer	---	+++	++	+	Bij Nijlganzen niet effectief. Tenzij flinke intensivering/inhuur
Aanpassingen oeversbeschoeiing	---	++	+++	+++	Vermindert broedgelegenheid op lange termijn. Staat haaks op de aanleg van natuurvriendelijke oevers.
Voorlichting	---	++	+	+++	Draagt bij aan bewustwording maar geen directe invloed op de populatie.
Extra reinigen	---	+++	++	+++	"dweilen met de kraan open".
Extensief maaien	+/-	+	+/-	+++	Kan broedgelegenheid beperken zonder directe verstoring.
Verjagen drone	-	++	+	+/-	Tijdelijk effect, gewenning mogelijk.
Verjagen honden	-	+++	?	+/-	Intensieve inzet vereist, mogelijk overlast voor andere fauna.
Verjagen handlaser	-	++	+	+/-	Tijdelijk effect, gewenning mogelijk
Verjagen met stroomdraden	+/-	-	++	+/-	Weinig locaties die hiervoor in aanmerking komen, mogelijk negatieve impact op andere watervogels.
Vangen en elders doden	++	+++	+++	---	Effectief maar kostbaar en arbeidsintensief. Ethische en juridische overwegingen
Doden door afschot	++	+++	+++	---	Directe populatiereductie, maar niet duurzaam. Ethische en juridische afwegingen.
Anticonceptie	++	+++	+++	+++	Vereist langdurige en gereguleerde inzet. Risico op effecten bij andere soorten.

Conclusie en advies

Nijlganzen komen veelvuldig voor in Zuid-Holland en Rotterdam. Dat veroorzaakt verschillende vormen van overlast. Bestaande maatregelen om overlast tegen te gaan hebben weinig effect. Mogelijke maatregelen die nog niet zijn toegepast zijn ingrijpend (inzet van mensen en middelen), kunnen strijdig zijn met andere functies in een gebied (bijvoorbeeld hoge vegetatie in een hondenuitlaatgebied of trapveldjes) of zijn dieronvriendelijk. Het vraagt om een goede belangenafweging, waarbij dan ook het effect

van de beoogde maatregelen moet worden meegenomen. Daarbij opgeteld dat de maatregel ook dierenleed tot gevolg kan hebben.

Het ligt het meest voor de hand om een combinatie van maatregelen in te zetten.

Maatregelen die zowel effectief zijn tegen de overlast van Nijlganzen, maar ook rekening houden met dierenwelzijn, (personele en financiële) haalbaarheid en draagvlak onder inwoners. Ik stel het volgende voor:

- Continueren van het nestbeheer;
- Het verder uitvoeren en monitoren van de proef in het Prinsenpark;
- Een vergelijkbare proef in een andere hotspot organiseren;
- De proef met verjagen m.b.v. een drone herhalen;
- Aanschaffen en uittesten van een nader te bepalen aantal handlasers en de resultaten vergelijken met de resultaten van de drone-proef.
- Continuering van voorlichting in het broedseizoen over nestbeheer en het belang van niet voeren. Aan te vullen met informatie over mogelijke wering op daken en dakgoten.

Bovengenoemd voorstel wordt gedekt uit de daarvoor voorziene budgetten uit het programma Beheer van de stad. Indien de raad meer dan bovenstaande inzet wenst, zal hiervoor structurele dekking en draagvlak moeten worden gezocht.

Naar aanleiding van deze uiteenzetting ga ik, desgewenst, graag het gesprek aan met uw commissie. Met deze brief stel ik wel voor om toezegging 24bb001705 te beschouwen als afgedaan.

Met vriendelijke groet,

Pascal Lansink-Bastemeijer
Wethouder Handhaving, Buitenruimte, Mobiliteit